

ESCENA IV

PEP, QUEL, BADÓ, CANDIDAT, VALENT, y l'home de respecte, entran a un menjadó interior ahont hi ha dos homens que's diuen Antón y Titus.

Quel. Deuvosguart Antón, ola Titus, vos hem enviat a busca per veure si 'ns podem entendre que no sé per que heu de fer tant el raro, aquet Sr. (senyala al candidat). Ja'l de-veu conèixer (Antón y Titus fan ab el cap senyals negatives) si homes es el que ja va ser diputat un altra vegada se diu Sr. T.

Antón. De nom si que 'l coneix pero de vista no senyor.

Titus. (ab desprecí). Y que té d' estrany que no'ls conegueseu no veyeu que com que'ls de dalt abocavan l'ollal ¿perque'ns habian de ensenyar el diputat? ¿Que n'habiam de fer nosaltres si allavors no eram ningú?

Quel. Titus no manxis tu tens molt mal genit y aixis no arreglarem res, deixém lo passat y miremendavant a veure si'ns podem entendre.

Antón. En Titus es molt violent, no sab disimulá. y diu lo que pensa; la veritat, es estrany que ara vingau vos ab inteligencias cuan ens han tingut sempre confinats.

Titus. Desde que'ls altres varen ser mes que nosaltres, ens varen arrecor-nar per ells y d'allavors ensá va-ren comensar aquell célebre espedient contra de vos, Ton, per tenir-vos quiet a casa y ells ab els Srs. de dalt fent lo que vulguin, pero are que nosaltres 'ls de baix som mes tal volta voldrian tornar a girar la truita.

Quel. Voldriam girar la truita perque no estem ben contents dels de dalt, no es per lo que tu dius del número sino perque veyem que vosaltres teniu rahó y vos la volem donar; ja veyeu com hem comensat nomenant jutje a un dels vostres.

A. y T. (fen una rialla) ¡jel! ¡jel! ¡jel! aquesta si que no passa.

Quel. Ja veyeu com anem a la vostra banda, en Pep, ja m'ha promes que a la primera sessió de la Diputació, farà un discurs per defensarvos del espedient y quedareu lliure *sin cuestas*. ¿No es veritat Pep?

Pep. (estira la cama). No faltava més.

Titus. Deurá ser la primera vegada que obrirá la boca.

Quel. No manxem, no manxem.

Antón. Ja veuran Srs., nosaltres ja estém escarmentats de l'altre vegada; tindriam doble culpa si'ns deixabam enganyar de nou els de dalt per el Secretari que es un bretol, ens ha crucificat mentres ha governat y hem de veure si'ns trayem de sobre aquet jou, tenim prou forsia per fero y ho farem.

Quel. Si ens apoyeu en aquestas eleccions, vos ajudarem, treurem el secretari y 'l farem aná a un altre poble, pendrem l'estanch de'ls de dalt y vos el donarem, encausarem al Alcalde, farem ploure cuan convinga, matarem la filoxera y demaneu.

Valent (apart a en Quel). Noy aixó de metá la filoxera me sembla que vas contra els teus interesos.

Quel. (apart) a Valent. El prometre no fa pobre.

Titus. Tot igual que'ns varen fer a nosaltres; ens varen pendre l'estanch, va havé de marxá el Secretari, que

crech que ja l'han pasejat per mitj districte, varen fer jutje al de dalt y vos varen encausar Anton, aquets fan com las pilotas, que tant aviat son a la mà com a la paret, desenganyeu los vos Anton que jo ab el meu genit els en diria alguna de fresca y.

Antón. Donchs bé Srs. els faig assaber que per regenera 'l poble no 'ls hem de menester per res, vostres sempre han volgut que'ns barallessim els de dalt ab els baix, ens han fet gastá molts cuartos, ens han fet passar molts disgustos, ja hem trobat el camí per nomenar jutjes sense la intervenció de vostres y contra la seva voluntat, alló del célebre espedient ab el que vostres m'habian pres moltes horas de dormir y que fins habia perillat la meua salut, ja se que es un paper mullat que ni vostres saben ahont es, are y per endavant ja'ns arreglarem y 'm sembla que sense els consells de vostres no mortificarem ni reventarem als de dalt y cuant a ells haigi passat la bullida de la derrota que tindran en aquestas eleccions y en las que venen, tal volta veigin mes clar las cosas y fassin com nosaltres, que prescindeixin de vostres y allavors ens entendrem els de dalt ab els de baix y tots farem sacrificis d'amor propi per portar a aquet poble la pau que tans anys es perduda gracias a las bonas mediacions de vostres.

Badó. Aixó no pot ser, ni será.

Valent. Si mi fico jo, vos revento a tots, ja vos heu deixat influir per aquets interesats catalanistas que'ns voldrian treurer per posarsi ells, si fossin honrats y desinteresats com nosaltres... ja no vindran a enganyarvos, no son ningú y perderán y allavors vosaltres pagareu las sevas ximplerias.

Quel. El Valent te rahó que's cuidin de casa seva y que nos fiquin allí ahont no'ls demanan.

Antón. Aixó, Quel, ja se que ho haveu dit altres vegadas y no teniu rahó; ells son tant y potser alguna cosa mes que vos com a contribuyent y tant com vos com a elector, per consegüent no's fican en llibres de caballerias al preocuparse de qui's ha de administrá y representa. Vosaltres com fa una pila de anys que aneu espremen la tronja ja vos creyeu ab un dret de espreme-la per sempre, y aquest dret, no vos el consentirem ni 'l guanyareu encara que demostreu que fassi 30 anys de pacífica posesió, en aixó no hi pot res la llei de las posesions, estem tots els pobles cansats de las vostras exigencias y de ser vostres subdits y en aquestas eleccions, ja veureu com fareu un capbuzó ab honors de sal mortal.

Badó. Penseusi bé; mireu que si volem vos podem fer molt mal y ens sabria greu.

Pep. Mireu que jo a la Diputació la meua paraula sedueix de una manera, que logro tot lo que vuy ¿que os convé alguna carretera? demaneu lo que vulgueu mentres ens apoyeu al nostre candidat y particular amich meu.

Badó. (apart) May l'havia sentit parlar tant y bé.

Antón. Ja'ls he dit lo que fa 'l cas; estem compromesos y decidits pel catalanista que es de la nostra confiansa; els que'l acompanyan, ens fan garantia de que cambiarán el modo de ser dels pobles, procurant posar la pau per tot arreu ahont vostres han posat la guerra. Es hora de diná y a casa m'esperan, estiguin bons (saluda y s'envá).

Titus. Estiguin bons y per assumptos d'aquets ni may que tornin (s'enva.)

ESCENA V.

Els mateixos, menos Anton y Titus

Badó. (Tot treient foch pe'ls ulls y dirigintse a Quel y Pep): ¡Ho veyeu! la culpa de tot aixó la teniu vosaltres dos, sou un parell d'inflats que no serviu per res, ja vos ho dich sempre, si'l càrrech vos ve grant deixeu lo, lo mal es que aquesta gent te rahó y aixó a mi hem quita la forsa per amenassar trons y llamps heu descobert massa la nostre impotencia ¡veyeu! ¿que farem? si'ls pobles perden la por ja estem ben llestos y vosaltres eis heu ensenyat que la feyam ab una canya escardada ¿qui'n té la culpa de lo dels jutjes? tu Quel, plé de inflats, te creus que no pots caure may y sempre fas tonterias, y per altre part, aquet diputat de basar (dirigintse a n'en Pep) no serveixes per res mes que per anar al costat del S. T. que may he pogut entendre quin dimontri de negoci feu tots dos. ¿No ens ho podias haber dit antes de ferten de diputat que no sabias presentarte, y per lo tant que no anirias may sol ni al Govern civil ni al President de l'Audiencia? no'ns ho podias dir que no sabs de castellá y te'n donas vergonya? el cas es que ab la teva soberbia, ens hem ficat en un carreró que no surt y tots haurem de pagar la vostra horriqueria.

(En Quel s'aixeca tot irritat, en Pep tot musti, el Candidat al costat de'n Pep tot escorregut, y l'home de respecte dormin).

Quel. Badó, mira que'm puja la mosca al nas y'l mosquit a la orella, vos sempre sembleu l'emperador, crideu y renyeu com sifosiu innocent; heu de pensar donchs que per defensar a vos y vostra familia, hem tingut moltes empentas y vos no agrahiu els pasos, si no el resultat si es bó, no'm feu parlar perque no convé que nosaltres ab nosaltres ens treiem els drapets al sol, per aquestas parets veig algun mosquit y no convé que nosaltres diguem lo que massa que se sap.

Pep. En Quel te rahó.

Valent. (Cridant). Aixó no pot acabá aixis.

(L'home de respecte que fins are ha dormit, se desperta als crits del Valent y li diu:)

Home. Sempre tu ets de ser el més baladré de la colla ¿que hem de fer? ¿que marxem?

Cand. Per lo que hi fem, ja'ns hem podem anar (y dirigintse a n'en Pep, li diu baix): ¡Per tot arreu lo mateix!

Pep. No s'espanti, al Govern civil els faran fer bondat.

Cand. Aquet cop me sembla que son verdas. (S'en van).

— FÍ —

Imp. de E. Garrell.—Granollers.